

Előfizetési díj: Postán vagy Pécsre küldve: egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr. negyed évre 1 frt 25 kr. Egyes szám 10 kr. Megjelenik minden szombaton. Egyes számok kaphatók Weidinger N. könyvker. (Szechenyi-tér.)

PÉCSI FIGYELŐ.

Hirdetések ára: Egy öt hasabos petit sor egyszeri megjelenéséért 6 kr., 3-szor 5 kr., 10-szerért 4 kr. Üzleti. — Minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj fizetendő. A nyilatkozó 1 petit sora 10 kr. A hirdetési díj előre fizetendő.

Szerkesztői iroda: Ferenciek utcaja 44. sz. I. emelet. Kéziratok vissza nem küldetnek.

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez, a hirdetések pedig a kiadóhivatalhoz intézendők. Előfizetheti helyben: a kiadóhivatalban, Blauhorn Antal úr a városház épületben, Lill János úr a budai külvárosban, Böhm C. F. úr a szigeti külvárosban lévő kereskedésében, valamint a vidéken minden postahivatalnál.

Kiadó hivatal: Böhm C. F. ügynöki irodájában. Ferenciek templomának átellenében.

„Nyelvében él a nemzet!”

Hogy valamely nemzet éljen és növekedjék, első és legfőbb kellék az egységes nyelv. Az egységes nyelv képezi kifejezését az állam-eszmének. A hol ezen legfőbb kellék hiányzik, ott az állam-eszme tüdelező lábón áll. Minden kétségen kívüli, hogy az állami-eszmet nálunk a magyar nyelv képezi. És éppen nálunk, — Magyarországon, hol egy talpalatnyi hely is alig van, hol a szó szoros értelmében „kizárólag” egy nemzetiség lenne, mert a különböző faj és nyelvű emberek össze-vissza vannak keverve; — nagyon kell vigyáznunk a magyar nyelvre, hogy az ezemi körülmények között el ne nyomassék az idegen s kiválókép tolakodó német és szláv nyelvek által. Még mindig napirenden van az ugynevezett „schulverein” kérdése. Legkevesebb sem szándékunk annak ocsmány sáfárkodásait bővebben jellemezni. Főlöleslegnek tartjuk azt, hanem csak rámutatunk e körülményre, hogy ezzel is kézzelfoghatóbbá tegyük, hogy mily kiváló vigyázzal és gondos figyelemmel kell lennünk, hogy a magyar nyelv, mint hivatalos nyelv uralma biztosítva legyen Kárpátoktól Ádriáig, mert a magyar állam szilárúsága tételeztetik fel attól. Szép magyar hazánknak a különböző fajok: német, szláv stb. stb. anynyira összevissza vannak keverve, hogy területi igazságszolgáltatásról és igazgatási nyelvekről szó sem lehet, — mert ellenkező esetben a nemzetiség szorulna nagyon természetesen háttérbe, fölényt nyerne az illető faj mindenben és politikai értelete az állam-eszme egységét és épségét sértő irányok felé nehezülne.

A mi drágalátos kormányunk nem alkalmazza eléggé azon módokat és eszközöket, melyek rendelkezésére állanak a hivatalos magyar nyelv szilárd megtartása érdekében. Ha végig nézük a köz- és állam-igazgatásunk személyzetét, nem csekély megütözéstünkre azt fogjuk tapasztalni, hogy a német, szláv és más idegen ajkuak túlnyomó számban vannak; — az állam nyelvét ezek nem bírják, vagy csak tördelik és az állam-eszme, a nemzeti érzület őket bizonyára legkevesebb sem hatja át. Nem kell messze mennünk, akár csak ki se lépünk Pécsről, fenebbi állításunk igazságáról, napnál fényesebben meggyőző a valóság. Szigorú rendszert szeretnénk mi életbe léptetve látni, mely az állam nyelve és eszméje érdekében éppen úgy végre is hajtassék. A sokféle nemzetiségek legkevesebb sem vádolhatnának bennünket azért, hogy megfeszített szigorral örködünk nyelvünk épentartása mellett; mert maguk beláthatják, hogy hivatalos nyelvnek kell okvetlen léteznie és pedig annak, melynek koronája alatt élnek. Oly szilárd és hatalmas tényezők követelik nyelvünk, a magyar nyelv uralmát, — oly tényezők, ismételjük, melyeket meg nem változtathatunk sem mi, sem a különféle nemzetiségek. A kormányunk éppen úgy mint azoknak, kik csupán a czimben hordozzák, hogy „magyar” tisztviselők, valamint a hazánkon izgágalkodó idegen nyelv komposainak, tudni kell, hogy csak egyetlen nyelv uralkodhatik Árpád vértengerrel szerzett földjén, mely annyi századon át dicső tettekként volt kifejezője, s ez a nyelv nem más, mint — a magyar! A kinek nem tetszik, ne törje

magát vele, de a ki magyar földön, magyar kenyérral akar élni, az tanulja meg, — tisztelje és — szeresse! A hadmentességi díj fizetése alól a pénzügyminiszter újabb keletű rendelete értelmében, — az elemi valamint a földművelési, ipar- és kereskedelmi, felsőbb nép- és polgári iskoláknál, tanítóképezdéknel s ezzel kapcsolatos gyakorlóiskoláknál s végre a felsőbb leányiskoláknál működő tanítók és tanítójelöltek fölmentetnek. A pénzügyminiszter rendeletet bocsátott ki, mely szerint a miniszteriumban fogalmazó-segédnek csak az vétetik fel, a ki valamely külső pénzügyi hatóságnál vagy hivatalnál, mint gyakornok, legalább egy évig szolgált. Miniszteri fogalmazónak vagy titkárnak csak az nevezhető ki, a ki külső szolgálatban, mint fogalmazó 3 évet töltött. Azon min. fogalmazók és fogalmazói segédek, kik pénzügyi titkári s pénzfogalmazói állásért folyamodnak, kinevezetésük esetében azonnal ezen tiszti minőségek I. fizetési osztályába soroltatnak s a pénzügyminiszteriumban levő állomások betöltésénél rendszerint elsőbbséggel bírnak. Külső szolgálatnak vétetik a pénzügyigazgatásnál, adófelügyelőségnek, illetékszabási hivataloknál, kincstáriügyek igazgatóságánál, uradalmi ügyészségnek, dohányjövédéki közp. igazgatóságánál, az állami bányászati és gazdászati körében töltött idő. (Uglátszik a pénzügyér annak belátására jött, hogy a központon nem szerezheti meg magának a fiatal tisztviselő a kellő gyakorlottságot.) A dunántúli vármegyékre most különös gondja lesz Tisza Kálmánnak. Vas, Zala, Somogy, Baranya, Tolna, Veszprém, Fehér, Győr, Komárom, sőt még Esztergom s Mosony és Sopron is: mind egy-egy eleven fészke most az ellenzékek s különösen a függetlenségi pártnak. E pártnak 28 tagja, tehát éppen egyharmada a dunántúli vármegyékből és városokból került ki s ezen kívül mintegy 40 kerületben tette más pártoknak kétsége a diadalt. E „nagy” bajon akar most Tisza Kálmán segíteni. Ezt jelenti a vasi főispáni kinevezés. Ehez járulandó bérczen vidéki tollak megvásárlása a népek elboldondítására és félrevezetésére. — A körömök már ki is buvakt!

Uj főispánok. A hivatalos lap szerint Takács Lajos, Vas megye főispánja, ezen állásától saját kérelmére felmentve a Lipót-rend lovagkeresztjét kapta s helyébe Radó Kálmán nevezetik ki Vas megye főispánjává. Továbbá Szentiványi Gyula Brassó és Fogaras megyék főispánja hosszu és hű szolgálatának elismerése mellett ezen állásától fölmentetik és helyébe Brassó megye főispánjává gróf Bethlen András, Fogaras megye főispánjává pedig Horváth Mihály nevezetik ki. Szegény-Marich László országgyűlési képviselő Bécsbe érkezett s hosszabb időt töltött Bécsben. Osztráchi főispánokká leendő kinevezetése már bevégezteték tényleg tekinthető. A bosnyák ujjonozás fokozatosan és simán halad. Június 8-án a bosnyák gradiskai kerületben 36 egyént soroztak be az első korosztályból. Köztük négy ujjonozó lemondott a sorshuzás kedvezményéről. A Pol. Corr. azt mondja, hogy a védőkötések „magatartása kitünő volt”. Ugyanitt harmadnapra sorozták a második korosztálybeliket. A zeniczai kerület ujjonozásának sorozása szintén rendezes ment végbe. A felkelés azonban még most sincsen elnyomva, mult héten ismét egy 400 főnyi felkelő csapatra bukkantak. A horvát bán körútja a volt határvidékek választás diadalutá kezd válni. A bejárt vidékek népessége a hűség lelkesült nyilatkozataival halmozza el a bán személyét. A fogadtatás különösen Ogulinban ütött ki fényesen, a hol a bán a hatóságok küldöttégei kívül Zsirkovics püspök egy egyházi küldöttség élén üdvözölte, este fényes fáklámenetet rendeztek. A bán az egész vidéket bejárta s mindenütt a népesség rokonszenves tüntetésével találkozott. Az új szerb püspök. A hivatalos lap közli, hogy ő felsége Petrovics Basilián beocsini archimandritának a karlovczi görög keleti szerb püspöki zsinat által bácsi püspökké és Brankovics György hieromonachus és zombori kerületi esperesnek temesvári püspökké történt megválasztását jóváhagyta. Országgyűlés. A szatmármegyei kérvény alkalmából felmerült vitát jun. 9-én folytatattván a ház, Istóczy Győző ismeretes álláspontjáról szó-

lott, kijelentvén beszéde végén, hogy nem csatlakozik egyik határozati javaslatához sem, hanem beárja a véleményét nyilvánítását. Wahrmann Mór szökött a kérvényi bizottság javaslata mellett. Beszédének végén ezt a kifejezést használta: „Bizom a magyar nép józanágában és igazságszeretében, mely nem hagyja magát egykönnyen félrevezetni, ámbár egyesek iparkodnak a talajt arra mindenféle gánéj trágáryával előkészíteni.” Hentaller Lajos pártolta Hermann indítványát. Országgh Sándor szökött a kérvényi bizottság határozati javaslata mellett, egyttal védelmébe vévén a főváros Istóczy vadjai ellenében. Szalay Imre Hermann indítványához járult, már azért is, mert zsidók hamisították a magyar bort fuchsinnal, s így rontották hitelünket. Busbach Péter védelmezte a zsidóságot a felhozott vádak ellenében. Irányi Dániel szintén meleg hangon szökött a kérvényi bizottság véleménye mellett. Ekkor több képviselő zárt ülés tartását kérte, melyet megelőzőleg a kormányelnök indítványára a ház elhatározta, hogy délután 5 órakor is tart ülést. Eközben sajnós jelenet történt a képviselőház folyosóján. A mint Wahrmann Mór befejezte beszédét, kiment a folyosóra, itt Öndy Géza és Szuhányi Ödön képviselő Istóczy Győző nevében párbajra hívták ki. Istóczy ugyanis magára nézve sértőnek találta Wahrmann beszédének befolyásolását, s azt hogy Wahrmann reá mutatott. Wahrmann kijelentette, hogy nem lát okot a párbajra, miután Istóczy személyesen nem sértette meg. Nehány percz múlva ott termett Istóczy, s a kivívás elnemfogadása miatt Wahrmann gyalgázó szavakkal illette, melyeket az utóbbi visszaruházott Istóczyra. Ekkor Istóczy felemelte karját, s ámbár az éppen arra menő Rohozony Gedeon azt felfogta, Istóczy keze mégis vállon érintette Wahrmann. Erre többen siettek oda, s a két fél elválasztásával véget vetettek a tettegességeknek. Az eset nagy izgalmat keltett képviselői körökben. A kormánypárt tagjai között tanácskozás folyt a felett, hogy mi lenne a teendő, s csakhamar hírt terjedt, hogy zárt ülés lesz, s este a párt is összejön. Istóczy, ki folyvást izgatottan sétált a folyosókon, benyitott a miniszteri szobába, hol a kormányelnök jelen volt, s kérdezte, igaz-e, hogy őt a clubb ki akarja zárni. A kormányelnök azt felelte, hogy nem tudja, mit fog határozni a kör, de

TÁROZA.

A KIS AMOR. „Ismét sóhaj, már meg panaszi! — Felsir a kis Amor — Ujra egy tört szív kesereg Kinos csalódásról.” „Való-e hát, az, a mit mind Olyan fájón beszélsz, Hogy manapság nyomósb a pénz A hő szerelemnél?” Amor urfi mérleget fog, Nagyban latolgatja; S biz a pénz a szegény szívnél — Többet nyom a latba! Várdy Ferencz.

A virágon...

A virágon dögicéle Szállong a kis méhecske, Búsán dudóit körülötte, Édes mézért esengve. A míg végre kérdésre Kelyhét nyitja a virág S a kérőnek forró csókot, Csókot?! édes mézet ad. Én is addig dudolgtam Körülte kis angyalom, A míg végre észre vévém A rózsás pirt ajkadon. Addig-addig néztem rád, És te viszont én reám; A míg végre csókjaidnak Édes mézét szíhatám. Csókot loptam, s te azt mondd Kincsem, édes mindenem, Hogy mit loptam — a csókokat, Mind vissza kell fizetnem. Ó! t visszelen!... kamatosztól! Itt van édes virágom!... Istennem! Ily boldog, mint én; Istennem! Ily boldog. Somsich Sándor.

A királyfi baranyai népmesében.

Furcsa a czim, lehetetlen, hogy az olvasó meg ne ütözék rajta. Az első gondolat, mely a pillanatnyi hatás következtében támad, az, hogy vajjon, hogy kerülhetett a királyfi, ki oly távol áll népünkől, mint a poros föld a csillagos égtől — baranyai népmesében? Hja! a nép képzelőtehetsége magasan szárnyaló, mint a sas, — nem ismer határt, — korlátlanul száll a végtelenségben. Nagyszerű, nem ritkán csodálatos eseményeket köt már régen elhalt vagy soha nem is létező alakokhoz, korlátlanul szárnyaló kézzel tehetése nem ismeri azt a nagy... nagy hézagot, mely a biboros, koronás királyt elkülöníti a földhöz ragadt rongyos embertől. A mesék ideje lejárt, mindazonáltal teremnek újabbak és újabbak, — alakul az egyik a másikból, hol elvesznek belőle, hol meg hozzátesznek s megvan az új mese. Ilyen formán keletkezhetett vármegyénkben is a következő mese: Egyszer a Rezső királyfi nem is erős régen, mit gondolt mit nem, azt mondja az édes apjúrának: — Felséges apám uram! Én bizony elmegyek a kigyelmed hű népe közé, megfordítom magamat közöttük, hadd lássam: hány hét a világ. A mit lehet segítik a szegény földnépén, hej! mert tudom én, hogy sok teher nyomja vállukat, osztég az igazságot sem osztják mindent a böcsület régulája szörént! — Nincs ellene mondásom, édes fiam, mondá ő felsége, — az Isten vezérlejen utadban. Neked már van belátásod, nem vagy gyermekéssel; hanem mig utra kerekednél, fogadd meg felséges apád tanácsát. Öltözz képbe s úgy vegyülj az én hű népem közé, mert különben az a mondó vagyok, — hogy hiábaváló utat téssz meg. — Nem mondatá kétazer se ezt a királyfi, csak békertile egy oldalszobába, elé rendelő hűséges inasát s megparan-

csolá, hogy neki egyszeribe egy egész öltözék vándorlegényes ruhát teremtsen, ha mindjárt a föld alól is. Az inaska szinte hanyotég esék nagy bámulatában, de felséges gazdája parancsolta, s egy minutumra eléteremtetette a rongyos ruhát. Felhúzá ezt a királyfi csillogó fényes ruhájára s hűséges inasát Istennek ajánlvá, elindulá apja országába. Ment, ment a királyfi hegyen völgyön keresztül. Mikor a nap éppen egy kopjányára jött fel az égen, akkor ért be Pécs városába. Megyén, megyén egyik utcán. Egyszer csak megállapodik egy bolt ablaka előtt. Nézi a sok mindent, a mi oda ki volt rakva. A mint nézdegélte azokat a cifra portékákat, csak kiáll a a boltos és rákiált: — Mit keres kee' itt, hé! Álljon odébb innen egy házzal. Ne te nézze meg az ember, még addig nézi a drága portékákat, hogy... Hát bizony a királyfi nem szökött semmit. Odébb állott. Kibandukol a város külső részibe. A mint egy kapu előtt haladna el, meglát egy fucskát. Hát az olyan keservesen sirt az Istenadta. — Mi lott téged te kis fiu? — kérdé a felséges herczeg. Azt sem felelte ez reá, hogy: Mihálybá! megfordult s ugy eltűnt a kapu megett, mintha a föld nyelte volna el. — No! gondolja magában a királyfi, bizonyosan megverte az apja vagy anyja valami csintalanságért. Mégis csak betekintek a házukba. S azzal bement. — Adjon Isten szerencsés jó napot! — Fogadj Isten! feléle a gazda. Hej! de szomorú fogadj Isten volt az, hallják kee'tek! Az asszony ott feküdt a szalmazsákon, egy katona-köppenyeggel betakarózva, még vánkös sem volt nyomoru feje alatt s olyanokat jajdult, hogy elfacsarodott a szive, a ki halotta. Az a kicsi fiu most is rökölt keservesen a kuczkóban, a gazda pedig olyan elkénytelenedett pófával ült az asztalnál, mint a három napos eső idő. — Hát kee' mi járta' van földi? kérdé a gazda nagy szomoruan. — Én bizony — mondá a királyfi

— szegény vándorlegény vagyok, már két napja, hogy sem nem ettem, sem nem ittam, az Isten is megáldaná érette, ha megszánna keserves sorsomat. Azt mondja erre a gazda nagy keserűséggel: — Hallja meg kee', szegény vándorlegény! Ha volna egy karé kenyerelem: oda adnám feléd. De nézzén csak ide az asztal fiába. Két napja, hogy nem volt kenyér benne. Ahol ni az anyjuk! Ott fekszik már felszéndéje. A mit kerestem mind a patikának fiztettem. Azután az ingó-bingóságra került a sor. Az ezgekutor a nyakamra jött. Fizess adót! De honnét? Kihuzta a párnát szegény anyjukom feje alól. Volt még egy-két akó borom. Az is most a városzhánán van, holnap ellicitálják. Hej! — hiszen ha nem kellett volna annyit Boszniában lógeroznom, most másképp volna a sorsunk, az áldóját, a ki feltalálta azt a veszett országot! Elérzékenyedék erre a királyfi. Ugy potyogtak a könnyei, mint egy piczi gyermeknek s nagy szívbeli szomorúsággal elbucuzék a gazdától. Eljött a másnap. Hát lelke s Istenem bezzeg volt sokodalom a városháza előtt! A tenger sok portéka halomra volt rakva; itt egy téhen, ott egy borju, pergett a dob, az ezgekutor kiabálta, a hogy csak a torkán kifért: senki se többet? Üsd rá! Háromszor! Csak oda vegyül a nép közé vándorlegény képebe a királyfi is. De bezzeg mindjárt lett nagy álmélkodás! Az a rongyos vándorlegény ugy verte fel annak a sok ócska-bócska portékának az árát, hogy csak egy vánkösért többet ígért mint a mennyit valamennyi megért. No! jól van. Rátűnek mindent, de mindent a rongyos vándorlegényre. Hanem még ki is kell fizetni! Elé a pénzszel szegény vándorlegény! De bizon elő is vett az olyan türes bankót, hogy az egész gyülekezetnek szemezsája elállott. — Hohó! nem addig a! fürmedt rá most az ezgekutor. Megállj te naplopó, te semmire kellő! Hol vetted ezt a tenger

sok pénzt? Hamar ide hajdu! vezed a kóterba. Majd ki tudódik! Megállj csak! Mikor éppen a hajdu meg akará fogni a felséges királyfit, kibombolá ez hirtelenében a rongyos ruhát. Hát én Jézusom és szentesges sziz Máriám! olyan fényes aranyos ruha ragyog a rongyos alatt! A királyfi mellén ott a sok metália, s közbül a mellén ő felsége Ferencz József képe! Olyan szép volt, hogy a napra lehetett nézni, de arra nem. Az a sok tenger nép, — de hát még az ezgekutorok mindjárt legelő! — térdeborultak felséges színe előtt s gráciáért könyörögtek. Megszóvala ekkor a királyfi s ezt a beszédet mondá a néphez: — Atyafiak! Azért jöttem én köztetek, hogy kitudjam sorsotokat. Látom, hogy szomorúságban vagytok, pedig az én felséges apám-uram megparancsolta, hogy nem szabad nyuzni a szegény népet, de sőt inkább annak előmenetelére kell lenni. Ez alkalmatossággal még pénzt hagyok számotokra, hogy minden nyomorúságtól megszabaduljatok! Ezeket mondván a királyfi, még egy vacskos türes bankót kiosztatott s azzal eltávozott a városból, hogy tovább járja országát vándorlegény képeben. Mese, mese... mess kenyeret, ha nem elég, mess még egyet. Eddig van a mese. Nagyon könnyű belátni, hogy ez tisztán a nép kombinációja. De az is könnyen belátható, hogy a nép sanjuru viszonyok közt élve, fűhöz-fához kapaszok közt babaiban, — a fejedelem személyében atyját, jöltevéjét látja s mintegy előszertettel vitet véghez vele oly dolgokat, melyek ugyan nem történtek meg, de megtörténhetnének és szeretné, ha meg is történnének valósággal. Éppen így alakulhatott Mátyás királyról, — az igazságosról a sok mese, mely én manapság is a leglélekenben él a nép ajkán. A kis reporter.

